

Eno na str. 22. nevjerojatno isticanje da Galilei »ne pozna« novih iznašašća Kepplerovih; da je »zavidan« Nijemcu; da nije nikad »ni čitao Kepplerovih djela«; da on »nije bio astronom«. Onda ono cjepidlačaranje, kako je njemački astronom Simon Mayr baš na »drugi dan« Galilejevih zapažanja otkrio Jupiterove mjesece (str. 23.); kako »nije baš on bio potrebit da se Jupiterovi mjeseci pronađu« (a tko je od nas za isto potrebit!?), kako je to samo »sreća bila« (pa zar nije sreća i kod stotinu drugih?); kako mu se lagano podmiče kao da hoće djelo Kopernikovo »svojim« (str. 24.) učiniti; kako svoje mnijenje »silom, bez dokaza drugima narivava« (str. 25.); kako se »nevješt i neupučen zapleo u bogoslovska pitanja« (str. 27.) i t. d.

Nema sumnje, da je Galilei mnogo pogriješio i svojim postupkom upravo pospješivao onaj sudbonosni ukaz sudišta inkvizicije. Ali ni njegovo »nepovlasno« upuštanje u tumačenje Sv. pisma, ni »žestoka« ćud, ni oholost i želja »za slavom« ni neposlušnost, ni »preuzetnost«, kojom je branio i dokazivao Kopernikov sastav ne umanjše ove »sazaljenja vrijedne pogreške« (str. 41.) rimske kurije. To je činjenica, isto tako, kao što znamo, da je činjenica skandalozno vladanje nekih papa i kardinala u IX. i XVI. vijeku. Pa zato dok jednu činjenicu priznajemo, ne trebamo drugu postavljati u krivo svjetlo.

Više treba naglasavati to, da se onodobni događaji i njihov međusobni vez ne smije ni gledati ni mjeriti očima savremenog danas kritičara. Tako se ni objektivna pogreška članova inkvizitorskog sudišta ne može s poštenom namjerom iskorišćivati protiv Crkve onako, kako to kadgod nastoje da čine liberalci. Način govora inkvizitorskog sudišta vrlo je lijepo osvijetlio Dr. Jablanović u IX. poglavlju.

Da naši ljudi ne moraju raditi bez iscrpnih literarnih pomagala, u skućenim prilikama, prevrćući deset puta onu krajcaru prije, nego što je za knjigu izdadu, ne bi bila u zaključnoj riječi potrebna ona isprika (str. 73.) za koju sam Dr. J. osjeća, da je na mjestu. On bi u drugim povoljnijim prilikama bio mogao prikupiti sav materijal ob ovom pitanju, i ne bi bio u prikazu ovisan o sudu samo jednog, makar inače vrlo poštovanog autora.

Ali i ovako će knjižica u našim prilikama unijeti jednu potrebnu zraku u tamna pričanja o »mučenju« Galilejevom. Učinit će, da se gdjegdje iskorišteni historijska laž, o nečovječnom postupku prema Galileju kao pioniru znanosti. Ne će možda svakom podati najtačnije slike vjernog sina Crkve Galileja Galilei; ali će utvrditi objektivno stanje jedne historijske činjenice, mnogo izrabljivane. A to je velika zasluga Dr. Jablanovića.

Dr. A. Živković.

Priprava na prvu sv. ispovijed i na prvu sv. pričest. Prema Jaegers-Schmittu preveo Msgr. dr. Milan Beluhan, Zagreb 1928. (Nadb. tiskara). 8° — str. 186.

Ovo je djelo prijevod s njemačkoga originala, komu je auktor dugogodišnji dušobrižnik, župnik, a sastavio ga je na osnovu svoga pastoralnog

iskustva kroz tri puna decenija. Svatko od dušobrižnog svećenstva dobro znađe, kolika je briga za svećenika pripraviti malenu djecu, naročito pak onu, koja nijesu polazila u školu, za prvu sv. ispovijed i pričest. Prijevod ovoga djela na hrvatskom jeziku nadamo se da će obradovati krugove našega dušobrižnog svećenstva i sve vjeroučitelje, jer će u njemu naći sve ono gotovo i izrađeno, što bi inače morali dugotrajnom i mučnom pripremom da prikupe prigodom poučavanja djece za primanje ovih svetih sakramenata. Poslije par uvodnih kateheza o temeljnim vjerskim istinama i o potrebi milosti Božje za spasenje nižu se sistematski kateheze o sakramentu pokore, presvete Euharistije, sv. mise i sv. pričesti. Valja istaknuti, da je prevodilac djelo popunio najnovijim dekretima o čestoj i ranoj sv. pričesti. Prigodice se obazreo i na naše aktuelne prilike, te upleo u pouku, da djeca prema današnjim prilikama budu potpuno upućena u najglavnija vjerska pitanja i pogibli koje prijete njihovoj vjeri naročito od najnovijih smutljivaca i krivovjeraca kod nas. Razumije se, da je podano obilje materijala, koji ne će svaki dušobrižnik moći sav upotrijebiti kod svake prigode. No u takvom će slučaju moći svatko izabrati ono, što je najnužnije i ograničiti se na manji opseg grade. Djelce najtoplije preporučujemo.

Dr. J. O.

Dr. Zvonimir Marković: Ideologija Katoličke Akcije. Djakovo 1927. Str. 122. Cijena 10 dinara.

Profesor pastirskog bogoslovlja u djakovačkom biskupskom sjemeništu iznio je u ovoj knjizi u sedam poglavlja ili predavanja vrlo tačno pregledno i uvjerljivo čitavu ideologiju Katoličke Akcije, kako je zamišlja i želi Sv. Otac Pijo XI. Pisac prikazuje kako je i zašto došlo do K. A., tumači njezine temeljne principe, značaj, program i definiciju, raspravlja o odnosu K. A. i crkvenog autoriteta, iznosi razliku vjersko-nabožnih društava i K. A., određuje odnos K. A. prema socijalno-ekonomskim i političkim organizacijama, razlikuje rad, položaj, prava i dužnosti svećenika i svjetovnjaka u K. A. i konačno iznosi principe o štampi K. A. U svim svojim izvodima postupa tako, da svatko vidi, kako oni nisu proizvoljni, nego su naprosto povezivanje i tumačenje odredaba i smjernica Svete Stolice u tom pravcu. Ova je knjiga plod zrelog studija čitavog ovog pitanja, što su ga kod nas obradile brošure nadbiskupa Šarića, »Katolička Akcija« dra Merza i »Zbirka dokumenata«, od potpisanoga. Pisac je zašao u suštinu problema, studirao prva vrela i pošao posve pozitivnim putem, uklanjajući se nesamo svakoj polemici, nego i svakoj konkretnoj primjeni, premda je ta primjena na praktički život svakom pomnom čitatelju vrlo laka. U pitanja izravno organizacijske prirode ne zalazi pisac mnogo, nego iznosi tek općenito načelo organizacijske strukture K. A. Tu sasvim ispravno naglasuje naročito potpunu autonomiju društava, njihovih nacionalnih središnjica i dijecezanskih okružja. Razumije se, da on govori o autonomiji disciplinarnih organa K. A. naprama koordinatnim organima (DKNS i SKNS), a ne naprama Ordinariju i crkvenom autoritetu. To je potrebno posebice podvući